

Mogelijkheden export opge

Zijn er gebieden ver buiten de Europese Unie waar mogelijkheden liggen voor tulpenbroeierij? DLV startte een studie naar de mogelijkheden voor deze vorm van export. In dit artikel licht Rob Groot de uitgangspunten, mogelijkheden en beperkingen van dit project toe.

Tekst: Rob Groot, DLV Plant marktgroep
Bloembollen, Hillegom
Fotografie: René Faas

De bolbloemenbroeierij werkt voortdurend aan een optimaal substraat en fust waardoor bollen goed bewortelen en kosten omlaag gaan. DLV Plant heeft samen met een teler-broeier en een teler-exporteur bekeken hoe de export van opgeplante bollen is te verbeteren. De betreffende bedrijven zien groeimogelijkheden voor tulpen en andere bloemen in gebieden waar nu geen of weinig verse (bol)bloemen te verkrijgen zijn. De opgedane kennis is ook bruikbaar voor binnenlandse broeiers.

WEL VRAAG, WEINIG AANBOD

Het gaat binnen deze studie om gebieden ver buiten Europa, waar de infrastructuur minder ontwikkeld is en geen grotere bloementeelbedrijven zijn. Er is vraag naar bloemen, maar geen of weinig aanbod. Export van droge bollen is lastig: er staan wel kassen, maar vaak zonder grote koelcel. Bovendien staan deze - vaak oudere - kassen leeg in de winter en zijn ze niet meer rendabel voor andere teelten, maar wel geschikt om bolbloemen in te broei-

en. De eigenaren hebben hier echter geen ervaring mee en de beworteling van bollen kan op deze bedrijven niet onder geconditioneerde omstandigheden plaatsvinden.

.....

‘Om de export van bollen naar deze gebieden te laten groeien, moeten de lokale teeltrisico’s zo klein mogelijk zijn’

.....

Binnen Europa kunnen de bollen opgeplant geëxporteerd worden. Opgeplante bollen nemen zes keer zoveel ruimte in als droge bollen, waardoor transport- en importkosten naar gebieden buiten Europa hoog zijn. De import van opgeplante bollen is voor broeierijen buiten Europa daardoor onaantrekkelijk. Om de export van bollen naar deze gebieden te laten groeien, moeten de lokale teeltrisico’s zo klein mogelijk zijn. Dit is te realiseren door een zo kort en efficiënt mogelijke broeiperiode.

Het is dan wel nodig om de behandeling van het uitgangsmateriaal af te stemmen op de korte broeifase. Doelstelling van dit project is verbetering van de behandeling en het transport van het uitgangsmateriaal naar deze gebieden. Hierdoor verloopt de lokale afbroei zo optimaal mogelijk.

EFFICIËNTERE EXPORT

DLV Plant heeft samen met een paar partners bekeken hoe de gebieden buiten Europa met opgeplante bollen goedkoper zijn te bereiken. Hiertoe is onder andere de ‘Europese’ manier van opgeplante bollenexport bestudeerd en is geïnventariseerd of deze vorm van bollenexport efficiënter kan. Diverse substraten en fusten zijn hiervoor bestudeerd. Ook zijn de kosten van de diverse mogelijke substraat-fustcombinaties berekend. Per combinatie zijn de mogelijke risico’s beschreven. In dit artikel komen verschillende substraten en fusten aan de orde.

SUBSTRATEN

Er is geïnventariseerd welke substraten het beste bruikbaar zijn voor het opkweken en het transport van de bollen voor de export. Een substraat dat niet de nadelen van het standaard grondmengsel heeft, maar wel minimaal dezelfde positieve eigenschappen heeft, lijkt zich hiervoor het beste te kwalificeren. Er is daarom gezocht naar een substraat wat laag in gewicht en luchtig is, maar ook voldoende vocht kan vasthouden. Tegelijkertijd moet de laag substraat zo dun mogelijk zijn, waardoor de fusten minder hoogte innemen en er meer bollen in een vrachtauto of container gaan. Dit substraat zou een beter alternatief moeten zijn voor het standaard grondmengsel dat nu veel

plante bollen bekeken

gebruikt wordt. Diverse substraten zijn bekeken, de resultaten hiervan zijn:

- *Kokosvezel* is een luchtig medium, wat ook na uitdrogen weer relatief makkelijk vocht opneemt. Het wordt vaak gebruikt in de tuinbouwsector.
- *Houtvezel* is een luchtig en licht materiaal, dat op witveen lijkt. Net als bij witveen is het vochtvasthoudend vermogen laag. Houtvezel wordt niet veel gebruikt in de Nederlandse tuinbouw, maar is in andere landen ruim beschikbaar en in de nabije toekomst ook in Nederland beter beschikbaar.
- *Perliet* is een vulkanisch glas. Het is een luchtig materiaal, met een hoog vochtvasthoudend vermogen.
- *Steenwolmatten en -blokjes* nemen snel en meer water op dan grondmengsels, maar lijken het water ook weer sneller af te geven. Uitdroging tijdens transport vormt een risico. De bollen wortelen beter in de blokjes, dan in de matten. Er moet nog onderzocht worden of bij deze substraten fenolen en verslijming een probleem kunnen vormen, net als bij de waterbroei. Het water in het steenwolsubstraat is niet te verversen, zoals bij waterbroei.
- *Water* is algemeen in gebruik als groeimeedium, maar verdampt gemakkelijk tijdens transport en de opgeplante periode is kort, waardoor er minder flexibiliteit is in transport-tijdstip en -duur.

Alle substraten nemen sneller vocht op na toevoeging van een uitvloeier aan het substraat. Als een grond in kortere tijd meer water opneemt, is er minder substraat nodig. Minder substraat betekent lager fust en dus meer bollen per transporteenheid.

Bijkomend voordeel van een luchtig medium is dat het oogsten vaak makkelijker gaat dan bij een compactere grond. Bij steenwol- en waterbroei gaat dit nog beter. Bij deze methoden blijven de bloemen ook schoon, er blijven geen gronddeeltjes achter.

FUST

Voor een zo efficiënt mogelijke export is een aantal eigenschappen van het fust belangrijk:

- De buitenmaat: er moeten zo veel mogelijk kratten in een vrachtauto of container passen;
- De binnenmaat: er moeten zoveel mogelijk bollen in een krat;
- Het gewicht van het fust: dit gaat immers van het totale maximaal toegestane laadgewicht in een vrachtauto of container af;
- De sterkte van het fust: dit bepaalt hoeveel er op elkaar gestapeld kunnen worden in het transportmiddel. De sterkte van het fust is ook belangrijk tijdens de beworteling voorafgaand aan het transport.

Kortom, er is gezocht naar een lichtgewicht fust dat laag in omvang en sterk is.

Na vergelijking van diverse typen fust bleek in de meeste gevallen de buitenmaat van het fust het aantal bollen per auto te bepalen. Uitzondering hierop zijn kratten van 60x40x12cm. Bij deze kleine kratten bepaalt niet de buitenmaat de (maximaal toegestane) laadcapaciteit, maar het gewicht van de kratten met inhoud. De prijs van dit formaat krat is ongeveer vergelijkbaar met een normale exportkrat, maar is door de lagere transportkosten dus uiteindelijk per bloem goedkoper. Het kostenvoordeel kan alleen behaald worden als er een licht, aangepast substraat gebruikt wordt. Daarmee kan het maximale aantal kratten in de vrachtauto of container geladen worden.

CONCLUSIE

Binnen het project zijn mogelijkheden bestudeerd om de export van opgeplante bollen-export te verbeteren. Er blijken verschillende alternatieven te zijn voor het standaard gebruikte fust en substraat. Door het substraat(mengsel) te kiezen waarbij slechts een kleine laag nodig is en deze te combineren met een laag type fust, passen er meer bollen in een vrachtauto of container. De volgende stap is het onderzoeken van de vraag welk substraat (mengsel) in de praktijk minimaal vergelijkbare kwaliteit bloemen levert. Aandachtspunt van het gebruik van een laag type fust is het ontbreken van ruimte voor spruitgroei. De behandeling van de bollen en de beworteling moeten in dat geval dus wel gericht zijn op het maximaal remmen van de spruitgroei.

KORTE KASFASE

Uit andere studies is gebleken dat een korte kasfase nog meer voordelen met zich meebrengt. Zo hebben de bloemen minder last van ziekten als ze snel groeien. Hierdoor hoeven de lokale telers minder gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. Ook is er minder energie nodig. Een ander voordeel is schaalvoordeel tijdens de broei: door de kortere kasperiode van de bollen (de kasperiode zou van vier naar drie weken teruggebracht kunnen worden) is op dezelfde oppervlakte 25 procent meer bloemen te produceren. De kwaliteit van deze bloemen zal ook nog eens beter zijn. Kortom, optimale behandeling van de bollen in Nederland leidt tot duurzame en efficiënte afbroei lokaal. Dit biedt kansen voor de Nederlandse export; goede aanleiding om dit verder uit te werken.

Het project is een MIT-haalbaarheidsstudie binnen de topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en wordt medegefinancierd door de RVO.